స్త్రీలయెడ మానము గావించు

పంచమహాపాతకములు

ఇది

నాళము కృష్ణారావుచే

రచింపఁబడి.

మానవసేవాపత్రికయందు

ప్రకటింపఁబడెను.

రాజమహేంద్రవరము.

శ్రీ [illegible] ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడెను.

1912

వెల 0 1 0

గీ. ఎవఁడు స్త్రీలయం దమితగౌరవము గలిగి
వారియున్నతికయి పాటుపడెనొ, యట్టి
దేశరాజు బాపయ్యకు నాసఖునకు
సంకితం బొనర్చెద దీని నధికభక్తి

శ్రీ [illegible]

స్త్రీలయెడ మనము గావించు

పంచ మహాపాతకములు.

"క. కులకాంతతోడ నెప్పుడు
గలహింపకు వట్టితప్పు ఘటియింపకుమీ
కలకంఠికంట కన్నీ
రొలికిన సిరి యింట నుండ నొల్లదు సుమతీ."

పూర్వము మనహిందూసంఘము తోడిసంఘములకంటె నత్యున్నతపదవి నను భవించుచు సర్వసౌభాగ్యములతోఁ దులతూగుచుండెడివి. అట్టియుత్తమసంఘ మిప్పుడు కాలవశమున దురాచారముల కాకరమై యగణితమగు పాపజాలముల కాలవాలమై యున్నది. అజ్ఞానాంధకారముచే మనజ్ఞానతేజము కప్పబడి నడుగంటఁ బాపపంకమున మునిఁగినవారమై, తుదకు మనకు ప్రియసతులును ప్రాణపదములు నగువారియెడ నయితము చెప్పరాని పాపము లొనరించు నంతటిదుస్థితికిఁ బాల్పడినారము. సోదరులార! నే నిట్లు చెప్పుట యతిశయోక్తి యందురేమో? మనశరీరములకు కారణభూతలగు మాతలయెడలను మన యర్ధాంగులగు భార్యలయెడలను మనతనూజాతలగు పుత్రికలయెడలను మనము ఘోరమగు నపచారములఁ జేయుచుండుటలేదా? మన మొనరించు నపకారపరంపరలకు బలియయి మన స్త్రీలతిహీనదశకులోనయి యాక్రిందిస్థానమున కణుమాత్రము దీసిపోవుదురా?

"House hold stuff

Live chattels, mincers of each other's fame,
Full of weak poison, turnspits for the clown,
The drunkard's foot ball, laughing stocks of time,
Whose heads are in their hands, and in their heels
But fit to darn, to knit, to wash, to cook,
To tramp, to burnish, and to scour,
For ever slaves at home, and fools abroad'

సీ. తేనెబూసిన కత్తి, తోడనుండెడి మిత్తి, దోషజాలంబుల తోలుతిత్తి
మగవారి పనిముట్టు, జగడాల తలకట్టు, త్రాగుబోతులు కాలఁ దన్ను చెండు,
మగలపాలిటి బూచి, వగలఁగొల్పు పిశాచి, మంగళముల మాని, భంగకారి,
తుచ్ఛములకిరవు, మచ్చరంబుల కలవు, పేరుపరువులకు వేరుపురువు,

గీ. నారి, పాచిపనుల నారితేరినదియు,
మూలఁ గూలుచు సోలుచు మూల్గునదియు,
పొరుగువారలఁ జేరుచు పోరునదియు,
గడపలోపల దాసి, రాకాసి యవల.

మనము నిజముగ స్త్రీలను బానిసలవలెఁ జూచుచుండుట లేదని చెప్పవత్తురేమో? అట్లయిన మనము వారికి గావించుచున్న ఆసురవివాహముల కేమి చెప్పెదరు? అయ్యో! ఆడుదానిజన్మ మెంతనిరర్థకమగుగతికిఁ గొనితెచ్చితిమి? ధనవంతులు కట్నము లిచ్చి ధనము గోలుపోవలసివచ్చునని పుత్రికోదయము శుభాస్పదమని తలంపరు పుత్రికోదయమున కెదురుచూచు నిరుపేదలు కూతును తెగనమ్మి నిజమాంసవిక్రయమున కొడిగట్టెదరు. ఎటుల చూచినను మనము స్త్రీజాతియెడ న్యాయముగ వర్తించుచుంటిమేమొ పరికింపుఁడు. పుట్టినపసికూనలు గిట్టువఱకును వారిని మన మెట్లు కడగండ్లఁ బెట్టుచుంటిమో చూడుఁడు.

1. శైశవము.

అయ్యో! మనశిశువులకు కొన్నినెలలైనను తిన్నఁగ వచ్చినవో లేవో, అప్పుడే మనము వారిని పసులవలెఁ బట్టి హింసింపఁ దొడఁగితిమి. కటకటా! లేతతామరరేకులఁ బోలు వారిచెవులయందును నాసికయందును శూలములవంటి సూదులఁ గ్రుచ్చి కుట్లు కుట్టించినపుడా నెత్తురుకందు లగు శిశు వెంతయలమట జెందెదరో కదా! అప్పు డానోరులేని పసికూనలు దుస్సహమగు నావేదనకుఁ దాళఁజాలక తమచిఱురొమ్ముల నెగవైచుచు, నుక్కిరిబిక్కిరిగ వగర్చుచు, కాలుసేతుల విలవిలఁ దన్నికొనుచు గన్నుల జొటజొట నీరుగార వెక్కివెక్కి యేడ్చుచు, నొందెడిపంత యింతయంతయని చెప్ప నలవి యగునే? సహజకోమలములగు వారియంగకములఁ గఱకుసూదికలఁ జొనిపి చుఱుకుచుఱుక్కున నొక్కొకపోటు పొడిచినప్పుడెల్లను, మిన్నుమన్ను నెట్టివో యెఱుఁగని వారిచిన్నికన్నులనుండి యొక్కొక్కకన్నీటివెల్లువ పొరలిపొరలి వెడలుచుండ చూచువారియుల్లములు జల్లుమనకుండునే! ముక్కుమూతులు కొంజాలు నాశాల లప్పుడొందెడి బాధ యెటు లుండునో తెలిసికొనుటకు మీలో నెవ్వరైన నమ్మహాభాగ్యము నొకనాఁ డనుభవింప నిచ్చగించెద. కొలిమిలో ముల్లు గ్రుచ్చుకొనినంత మాత్రాన నాబాధ సహింపనేరమన, అన్నెఁగానక గన్నులైన దెఱవని చిన్నిపాపల యవయవములలో పదులకొలఁది తూట్లు పొడువఁబడుచుండ, సహోత్సాహమును కన్నులపండువుగఁ దిలకించుచున్నారము.

ఇట్లు మనము కిరాతులవలె వారిని హింసించుట యేటికి? కాలిగాని నగలకు గాళ్ళయిక నేమనవలె? గోరుముద్దలపై బొక్క కెత్తినట్లు శరీరమున, వారిశరీరముల రంధ్రములు పొడుచుటయె గాక, అంగములెల్లఁ బుండ్లనెత్తి చివిలాపార్థమువేర్లలఁగ ట్టుటగుడు. శిశువులగు కొరమాలాలి శిశువులకుఁగలిగి చెడి కులంకారమాతలిదండ్రులకె తెలియవలయును. కాని మావినగాదు. నగలో సొమ్ములో సమ్ములో, భూషణములో దూషణములో నాకుఁ దెలియకున్నది. ఆహా! మన మెంత బుద్ధికులమని గర్వించుచున్నారము? సర్వజ్ఞుఁడగు నీశ్వరునకె పంగనామములు పెట్ట సాహసించుచున్నారము. ఒకవేళ నీనగలఁ దగిలించుటచే వారిశరీరముల కొకవిధమైన శోభ గలిగించునెడ, సర్వావయవముల నిర్మించిన యాసృష్టికర్త కాపాటిచిన్నకన్నములఁ గలిగించు తెలివి తోఁచలేదు కాఁబోలు. లేక యీతనికుఁ గల్పించిన నవరంధ్రములకె యాతఁడలసట నొంది తక్కినవి పూర్తిగావించుటకు మనకు దిగవిడిచి యుండును. అవును. సృష్టికిఁ బ్రతిసృష్టి సేయఁ దొడరిన బుద్ధికుశలుల మగు మనకు జనించిన యీయాలోచన రిత్తయై యుండఁ జనదు. ఈనగలవలని యందముమాట యటుండ నిచ్చి, వీనివలనఁ బ్రయోజనము లేమేని యుండునేమో యించుక యోచింతము. ప్రయోజనములలో నొకటియు నామందబుద్ధికి గోచరించుచుండుట లేదు కాని, అనర్థము లనంతములుగఁ గనబట్టుచున్నవి. గిల్లిన పాలు చిందెడి వారిచెవులకును ముక్కులకును! ఆభరణము లనెడి యాభరముల వ్రేలఁగట్టినను, హారము లనెడి భారముల వారిమెడలపై దిగవేసినను, కడియము లనెడి సంకెలలను మృదువులగు కాలుసేతుల బిగించినను, యవయవములు నవకము సెడి కొంకరి బొంకరి వోవును. వేయేల! సొమ్మున కాసించి ముచ్చులు శిశువులఁ జెఱఁ జూతురు. నగలవలనఁ గలుగు పిలుగు లింకను చెప్పఁ బూనినచో నిట్టిపొత్తములవంటి విఁక పది యగును. చూచితిరా! ఆభరణములవలని ప్రయోజనపరంపరలు. ఇట్టినీచకృత్యముల నొనరించుటకింకను మనము సిగ్గు సహింపకున్నారము.

ఛీ! ఇదియా మనమానవత్వము? ఇదియా మననాగరికత? ఇదియా మనమనుగడకు సార్థకము? ఇదియేనా మనము విద్య నేర్చినదాని సత్ఫలము? ఇది యంతయు నాచారపిశాచముయొక్క విచేష్టితము. అమ్ముదుసలిరక్కసి శాపోదకకలశము గరమున ధరియించి మంత్రింపునీటులఁ జల్లి, భరతఖండ మంతయు నొక్కుమ్మడి భస్మీకృత మగునటుల శపియించి, తనసమ్మోహనాస్త్రముచే మనయుక్తాయుక్తపరిజ్ఞానమును పోఁబెట్టి మనబిడ్డలకు మనమె యకార్యకరణములఁ దలపెట్టు మహాశక్తి ప్రయోగించుచున్నది.

మనశిశు విప్పుడు కొంచె మెదిగి పుడమిపైఁ దప్పటడుగు లిడుచు నడయాడు యీడునకు వచ్చినది. ఈయీడున నెగధా పసిబిడ్డలు తమవిద్దెముల చేతను ముద్దులుగు

లకు ముద్దులచేతను మురిపెములచేతను మందహాసములచేతను తలిదండ్రుల నానందవార్థి నోలలాడించెదరు! కాని యిప్పుడయినను మనహింస మనము మానితిమా? మనబిడ్డలాడుకొను నీ రెంతజాలికరముగ నుండునో మనము చూచుచుండుట లేదా? తరువుల చివురుజొంపములు కన్నులకు బందువుసేయ, పులుగుల కిలకిలారావములు చెవులకు విందు గొలుప, ఈశ్వరనిర్మితమగు పచ్చనితివాచియో యనునట్లు వెలయు బచ్చికబయలుల దాని నెన్నఁడైన విచ్చలవిడి విహరింపఁ బుచ్చితిమా? కుక్క, పిల్లి తక్క తక్కినమృగములం దొకదానినైన నది తిలకించియుండునా! పెంపుడుచిలుక యూరపిచ్చుక తక్క తక్కినపక్షుల నామములైన నది పేర్కొనఁ జాలునా? తళుకు తళుకుమని యాకసమున మెఱయు చుక్కల నెవ రలంకరించిరో, చూచినమాత్రన కన్నులకు మిఱుమిట్లు గొలుపుచు దేదీప్యమానముగఁ దేజరిలు సూర్యుని కాప్రకాశ మెవ్వరనుగ్రహించిరో, తనపండువెన్నెలచే నెల్లజీవులకు హాయి గొలిపి మైమఱుపుఁ జేసెడి జాబిల్లి కాచల్లఁదన మెవ్వరు ప్రసాదించిరో, ఎటు జూచినను కుప్పలుతిప్పలుగ వెలయు తక్కిన సృష్టివైచిత్ర్యములకెల్ల సంధాయకుఁ డెవరో?, మన మెన్నఁడైన దానికి నేర్పియుంటిమా? అది నిరంతరము చూచుచుండు వస్తువు లెయ్యవి? దాని దృష్టికిఁ జూపుమేరదూర మెయ్యది? పంజరములోని చిట్టపలె తనచిన్నగదిసెలోని నాలుగుగోడల నడుమను అది యెప్పుడు బంధింపఁబడి యుండదా! ఆట యన నెట్టిదో తెలియఁగక ఆడుకొనుట కీడుజోడుచెలిమికత్తెలు లేక, యుల్లాసమునకు నోచుకొననిదై, అది యెల్లపుడు తనయిరుకుగదిలో చిందులుద్రొక్కుచు, నుండదా! పూవులకుఁ దావియుంబోలె, బిడ్డల కాటసహజము కాదా! చిఱుతవారికి నవ్వుచు గెరుచుగంతులు వైచుటకన్న వినోదమేమి కలదు? చూడుఁడు. తనకరములచే పద్మినీకాంతను గిలిగింతలువెట్టి పకపక నగించుచు బాలమార్తాండుఁ డెట్లు క్రీడించుచున్నాఁడో? పిల్లవాయువు లను చెలిమికత్తియ లూచుచుండ, పువ్వులగుత్తియ లను నుయ్యాలలపై నవలీల వాలి జుమ్మని రొదలు సేయుచు దుమ్మెద లెట్లు చెలరేగుచున్నవో? మనపూర్వకవులు తమప్రబంధములయందు బాలికల ఖేలనముల నెట్లు వర్ణించియుండిరో యరసితిరా?

సీ. పేర్వార బొమ్మల పెండ్లిండ్లు సేయుచు నబలలతోడ వియ్యంబు లందు;
గుజ్జనగూళ్ళను గోము రొప్ప వండించి చెలులకు బెట్టించు చెలువు మెఱసి,
రమణీయమందిరారామదేశంబుల బువ్వదీగెలకును బ్రోదవెట్టు;
సదమలమణిమయ సౌధభాగంబుల లీలతో భర్మడోలికల నూగు;
గీ. బాలికలతోడఁ జెలరేగి బంతులాడు, శారికాకీరపంక్తికిఁ జదువు సెప్పు,
బర్హిసంఘములకు మురిపములు గఱపు, మదమరాళములకుఁ జూపుమందగతులు.

శ్రీ లలితా మణి గారిచే

పంచ మహా పాతకములు.

2. విద్య.

శ్రీవాత్స్య మహాప్రబంధముయొక్క ప్రథమాశ్వాస మింతటితో ముగిసినది. మన శిశువిప్పుడు దాటుకొను యీడు గడచి విద్య నభ్యసించు వయసునకు వచ్చినది. కాని చదువు చెప్పించుటకై యామెను మనము బడికి బంపించుచుంటిమా? ఇప్పుడు మనదేశము నందలి బాలికాపాఠశాలల సంఖ్య యెంత? ఎక్కడనో పెద్దపట్టణములయందు తక్క తక్కిన గ్రామములయందు బాలికాపాఠశాలలే లేకపోవలయును? ఆపాఠశాలలయందు నైతము బాలికలకు జీతములు లేకయే చదువు చెప్పఁబడును గావున బంపఁబడుచున్నారు. ప్రతిబాలికయు మాసమున కొకయణా జీతము చెల్లించినఁ గాని పాఠశాలకు రానివ్వబడదని పాఠశాలాధికారు లొకశాసనము చేయనిండు. మఱునాఁ డొక బాలికయైన బడికి వచ్చునేమో చూతము. కాని ప్రతిబాలుఁడును ఇప్పుడు చెల్లించుచున్న రూప్యములకొండెడి నున్న జీతమును రెట్టింపు చేయనిండు, మఱునాఁడు బాలురపాఠశాల యేమైన తగ్గునేమో? ఈవిభేద మేల కలుగవలయును? మనబాలికలకు పాఠశాలలో జీతములు లేకయే విద్య నేర్పుటయు కాక, వారికి పుస్తకములు పలకలు కలములు కాగితములు కూడ యేల యుచితముగ నీయవలయును? బాలికల విద్యాభ్యాసమునకై యొక్కపైసయైన మన మేల వెచ్చింపకూడదు? మన బాలికల కాత్మలు లేవా? కన్నులు చెవులు లేవా? కరచరణాద్యవయవములు లేవా? ఇంద్రియములు బుద్ధి జ్ఞానములు లేవా? మనవిత్తము శృంగార మను రజమున కరుణ యను సుధారసమును మేళవించి కరచి పోసిన మెఱుపు తీవెలు కారా? మన నారీమణులు,

"కార్యేషు దాసీ, కరణేషు మంత్రీ। రూపేచ లక్ష్మీః, క్షమయా ధరిత్రీ।
స్నేహేచ మాతా, శయనేషు రంభా। షట్కర్మయుక్తా కులధర్మపత్నీ"

అని మనపూర్వకవులచే వర్ణింపఁబడి యుండ లేదా? మనకిప్పుడు సావిత్రీ సీతలు లేరా? గార్గి మైత్రేయులు కలవయురా? దమయంతీ చంద్రమతులు గగనకుసుమము లైరా? విమలా సంయుక్తలు గ్రంథములలోని వారే యైరా? మానవసముదాయములో నర్ధభాగ మిట్టి దీనదశయం దడంగి యుండ, మనసంఘ మెన్నటికైన నున్నతి గాంచునా? ఇందు గూర్చి యొక యాంగ్లేయకవి యేమని వచించెనో వింటిరా?

**"The Woman's cause is Man's, They rise or sink
Together Dwar'fd or God-like, bond or free"**

"ద్వి. వనిత సేమమె మగ♦వాని సేమంబు,
వనితాళి యభివృద్ధి ♦ వానికి వృద్ధి;
పడతి యౌన్నత్యంబు ♦ బడయక యున్న,
పురుషుఁ డేగతిఁ బెంపు ♦ పొందఁగ నేర్చు?
ఘనకార్యముల నెన్నఁ ♦ జ్ఞానంబుఁ గూర్ప,
స్వచ్ఛందవృత్తి జీ♦వనమును సల్ప
పరిపూర్ణమైనట్టి ♦ స్వాతంత్ర్య మామె
పురుషుని చందానఁ ♦ బొందఁగ వలయు"

స్త్రీలు విద్య నేర్వక పురుషులు మాత్రము సమగ్రముగ నభ్యసించిన, లోకమున కేమేని ప్రయోజన ముండునా?

"చ. పురుషుఁడు విద్యయందు పరిపూర్ణత నొంది, వెలంది విద్య నే
మెఱుఁగక యున్నఁ, గాపురము నే మనవచ్చును? బండికాడికిన్
దురఁగము నొక్క వైపునను దున్నను వేఱొక వైపు గట్టినన్
బరుగిడ నేర్చునే సరిగ? బండిని బద్దలుగాఁగ నీడ్చుచున్."

అనునది సత్యము కాదా? అట్లయ్యును నీబాలిక యభివృద్ధికై యణుమాత్రము శ్రద్ధ గొనవ దేల? నీసంస్పర్శ గలిసినవారి యెడలనె నీవు త్యాగము నూననియెడ, నిఁక నేమి చెప్పవలయును? ఆదిని పరిత్యాగమె లేనినాఁడు జగదుత్పత్తికి నిమిత్తముండునా? నీకు ఉపనిషత్తులయందును భగవద్గీతలయందును పరిపూర్ణవిశ్వాసము గలదేని. యవి సని త్యాగమును గూర్చి వేనోళ్ల నుద్ఘోషించుచుండవా? "భగవత్కార్యమునకు తమశరీరముల కైంకర్యము చేయనివారు భగవత్కృపకు పాత్రులు కారు" ఇది సర్వమతసమాదరణీయము కదా! జీవకోటి యంతయు భగవంతుని యపరిమితపరిత్యాగము వలన జనించిన దని నమ్మువారును, నిఖిలచరాచరవస్తుజాలములందును ఈశ్వరుని దివ్యమహిమలఁ గనుఁగొనుచు తమజీవితముల మహాయజ్ఞములుగ నొనర్చినవారును అగు ఆర్యుల సంతతివార మని గర్వించు మనము, మన కొమరితల విద్యకై యొకయణా వెచ్చింప వెనుదీయుచున్నాము. ఇదియే గదా మన స్వార్థపరిత్యాగము! ఇదియే కదా మన సంఘసంస్కార ధురీణత! ఇదియే కదా మన నవీననాగరికత!

స్త్రీలయెడ మనము గావించు
పంచమహాపాతకములు.

౩. వివాహము.

దీనితో నంతయు నైనదా? మనపాతకము లింతతో నాగినవా? ఆగిన బాగుగనే యుండును. మన పాతకములలో నెల్ల ఘోరపాతక మొకటి మన కథానాయిక యింకను విద్య నేర్చుకొను వయసు గడవక మున్నె—యింకను ఆడుకొను యీడునైన దాటక మున్నె, దానిని భర్తకుఁ గట్టిపెట్టి నాయికగఁ జేయుచున్నది. కొన్నియెడలఁ దిన్నఁగ రెండేండ్లైన నిండకుండఁగనె మన పసిబాల వధు వగుటయు, విధ వగుటయుఁ గూడ నందందు జూచుచునె యున్నారము. మనదేశ మంతయుఁ గూడ నిట్టిదుర్దశ కింకను పాల్పడలే దని మనము కొంత సంతసింపవలసియె యున్నది. కాని మన బాలికలను మిక్కిలి చిన్నతనముననె పెండ్లి చేయుచుంటి మనుట మాత్రము మన మొప్పుకొనవలసి యున్నది. అతిబాల్యవివాహమునకు బలి యయి శరీరపటిమను గోలుపోయి, తీరని రోగములకు లోనయి, తమ మనుగడ తమకే రోయవగింపు గాఁగ, బ్రతికియున్నంతకాల మెల్లరిచేతను రోతలం బడు నిల్లాండ్ర మన మెందరిని నిత్యమును జూచుచుంటలేదు?

చూచితిరా, మనస్త్రీల ప్రస్తుతస్థితి? అజ్ఞానాంధకారము కన్నుల నావరింప తమ దురవస్థ తామె గుర్తెఱుఁగఁ జాలనివారై, తమ్మెవరైన నుద్ధరింప నెంచినచో, వారికి తమ్ముఁ గట్టఁ బ్రాపు తామె తెచ్చి యిచ్చుకొను నంతటి హీనదశయందు వారు మునిఁగియున్నారు. దక్షిణఅమెరికాలో నుత్తరదక్షిణదేశములకు యుద్ధము సాఁగి నప్పుడు, కొందరు మహనీయులు బానిసలను విక్రయించు క్రూరాచారమును మాన్పింపఁ దలంప, బానిసలు తమదుస్థితిఁ దొలఁగింప శ్రమపడ నక్కఱలే దనియు, తమ ప్రస్తుతావస్థయె తమకు సౌఖ్యావహముగ నున్నదనియు, మొఱలిడ లేదా? వారి కప్పుడు బానిసతనము బానిసతనము వలెఁ దోచనంత దౌర్భాగ్యము వారిని గప్పియున్నది. అట్టులె, మన స్త్రీలును దురాచారపిశాచముచే నావేశము నొందినవారై, తమ సౌఖ్యవార్ధికి తామె యడ్డకట్టలై నిలచి యుండు నంతటి దురవస్థకుఁ బాల్పడినవారలు. మన స్త్రీ లిట్లు దురాచారకూపమునఁ బడి మునిఁగిపోవుచుండ, మనము వారిని పైకి లేవనెత్తుట యటుండ, వారితోఁ గలసి మనమును అధోగతి పాలగుచున్నారము. శరీరశాస్త్ర మన్న నేమియో యెఱుంగక, యెఱింగియు దానినిబంధనల నతిక్రమించుట పాప మని తెలిసికొననేరక, మీదుమిక్కిలి యాపాపము మనలను మనసంఘమును బట్టి పీల్చి పిప్పిచేయుచున్నను, దానికి దాసులమై దోసిలి యొగ్గుచున్నారము.

ఓదురాచారపిశాచమా! నీప్రభావము నేమనవచ్చును? జనులు నిన్నొకప్పుడు ఆశ్రయించిన వెనుక, వారి నీకన్నట్టికిని నీవలలో వైచికొని కీలుబొమ్మల వలె నీయిచ్చ వచ్చినట్లెల్ల వారి నాడించి క్రీడించుచుందువు గదా! అప్పుడు నీ వన్నిట్టికిని అభేద్యమగు వజ్రకవచము దొడిగికొని కూరుచుందువు. అప్పుడు నీయెదుట శ్రుతి శ్రుతికటువుగ నుండును. స్మృతి స్మృతి దప్పియుండును. పురాణము పురాణ మగును. ఇతిహాసము పరిహాస మగును. జ్ఞానము శూన్య మగును. యుక్తి శక్తిలేని దగును. ప్రకృతి వికృతి నొందును. స్వభావము అభావ మగును. అతిబాల్యవివాహము అనార్య మనియు, అనాచార మనియు, అనారోగ్య మనియు, అనర్థదాయక మనియు అపవిత్ర మనియు, అస్వభావ మనియు, వేదములు వాదించుచున్నవి; స్మృతులు ఘోషించుచున్నవి; ప్రకృతిశాస్త్రములు చాటుచున్నవి; వైద్యశాస్త్రములు మొఱ పెట్టుచున్నవి; లోకజ్ఞానము ప్రకటించుచున్నది. కాని యవి యన్నియు మన కరణ్యరోదనములైనవి; చెవిటివాని ముందర శంఖారావము లైనవి. బాలికలకు చిన్నతనమునందె పరిణయ మగుటచే వారు తోడిచేడియలం జూచి వారివలె తాము తమ భర్తలతోఁ గలసి యెన్నడు సుఖింతుమా యని యువ్విళ్ళూరుచుందు రనియు, నందుచే వారికి తలంపులు చెలరేగి వలపులు తలకెక్క, తరుణవయసు రాకమున్నె రజస్వల లగుట తటస్థించుచున్న దనియు, పుష్పవతు లైనంతమాత్రమున నవయవవికాసము సంపూర్ణముగ గలుగకుండు ననియు, నట్టిసమయమున వారికి నిషేకము గావించినచో శరీరపటుత్వము సడలి పలురోగముల పాలగుదు రనియు, నట్టియెడ వారికి చూలు నిలుచుటయె దుర్లభ మనియు, నొకవేళ నిలిచినను తల్లికో శిశువునకో లేక యిరువురకునో ప్రాణాపాయము సంభవించు ననియు, ఒకవేళ గండము గడచి శిశువులు బ్రతికినను ఎల్లకాలము దుర్బల శరీరులై కృశించుచుందు రనియు, వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు ఘంటాపథముగఁ జెప్పుచున్నను, మనము వారిమాటలను చెడచెవి నిడుచు తృణప్రాయముగఁ జూచుచున్నారము. వైద్యుల సాయము వ్యాధ్యవస్థానములందును దేహారోగ్యవిషయములందును మన కక్కఱకువచ్చునే కాని, మనకొమరితల వివాహకాలనిర్ణయము చేయుటలో వారిజోలి మన కేల? అయినను పూర్వకాలమునుండి వంశపరంపరఁగ వచ్చుచున్న అతిబాల్యవివాహసదాచారము మన మిప్పు డేల విడువవలయును? కావున అతి బాల్యవివాహ మవశ్యాచరణీయము. అమ్మహాయజ్ఞమున దీక్షవహించి మన పసిబాలల పశువులుగ నరిచేసి పుణ్యముల నార్జింతము. కాని ధర్మరక్షణపరాయణుఁ డగు భగవంతుఁడే యొకఁ డున్నయెడల, మనము చేసిన పాపములను మన మొప్పుకొన్నను లేకున్నను మనల శిక్షింపక మానడు. కాని యిప్పుడైనను మన పాపములు మనలఁ గట్టికుడుపక విడుచుచుండుట లేదు. ఆపాప కీటకములు నీతిజ్ఞానము అను కూకటివ్రేళ్ళను మొదలంట కొరికివేయుచు హిందూసంఘ మను మహావృక్షమును నాశనము చేయుచునె యున్నవి.

స్త్రీలయెడ మనము గావించు

పంచమహాపాతకములు.

4. సంసారము.

"చ. తనుఁ గని పెంచినట్టి తలిదండ్రుల సోదరపాళి వీడి నా
ధున కెనలేదటంచుఁ దమతో సుఖదుఃఖము లొందు కాంతలన్
జనవునఁ జేరఁదీసి ఘనసౌఖ్యము లీయక వేచుచు న్నవా
వనటలఁ ద్రోయువారె కద భార్యలపాలిఁటి మృత్యుదేవతల్."

ఇప్పుడు మన స్త్రీహత్యామహాప్రబంధములోని చతుర్థాశ్వాసమునకు వచ్చితిరము. దీనితో మన కథానాయిక యొకయింటి యిల్లాలైనది. శైశవమున స్వేచ్ఛఁగ నాడుకొననీయక కాలుసేతుల బంధించి, బాల్యమున విద్య నొసఁగక కన్నులకు గంత గప్పి, యుక్తవయసు రాకమున్న వివాహ మను గుదిగుజ్జను మెడకుఁ గట్టిపెట్టి, యిప్పుడామెను సంసార మను మహాసాగరమునఁ బడఁద్రోసి, అత్త యను మొసలిబారికి నప్పగించినారము. ఇక నామె పడు పాట్లు దైవమునకె యెఱుక. గండకత్తెగ యగు అత్త నొక్కుసులం బడి యామె కడలేని కడగండ్లఁ గుడుచుచుండ, మన మెన్నడేని యామెయిడుమల నుడుప నొడికట్టియుంటిమా? అత్తల కత్తెసరువెట్టు గయ్యాళిగంప లగు కోడండ్రు ఎచ్చటనైన నొక రిరువు రుండిన నుందురు గాక! కాని ఆత్తల యడుగులకు మడుగులిడుచు వారికనుసన్నలఁ బనివినుచు వారిపెట్టుపోతలకు దోసిలియొగ్గుచు నూడిగములఁజేయు కోడండ్రెక్కడ జూచినను లెక్కకు మిక్కిలిగ నున్నవారు. వారి నీకత్తికోతలనుండి తప్పించుట మనచేతిలోనె యున్నది. మన మించుక కనుగలిగి చల్లనిపలుకులతో మందలించుచు మెలకువతో జోక్యము గలుగఁజేసికొంటిమేని యీపోరును మాపఁగలిగియుందుము. కాని మనహృదయములు మొండికత్తి బండబారినందున మనయింటిలోనిపోరు మనకు గా దనుకొని దాని నెడలించుటకై మనప్రేలైన నెత్తకున్నారము.

ఇదియే కదా మనము మనసతుల నాదరించు తీరు! కని పెంచి పెద్దవారినిఁ జేసి యరచేతిమానికములుగఁ జూచు దలిదండ్రులను అత్యంతప్రేమతో గారవించు సోదరీసోదరులను సఖీజనమును విడనాడి, యెన్నఁడును ముక్కుమొగ మెఱుఁగని

భర్తలు తమ్మేమో యుద్ధరింతు రని నమ్మి, వారిని దమ దైవతములుగ భావించి, వారితోడిదె తమలోక మని యెంచి, వారిసుఖదుఃఖములు తమవిగనె తలపోసి, తమ ప్రాణమాన మానసముల వారికె యర్పించి, సేవింపవచ్చిన యర్ధాంగుల మన మిట్లు చులకనజేయుట చెల్లునా? స్త్రీ లెట్లు గౌరవింపఁబడవలయునో మను విట్లు వ్రాసియున్నాఁడు.

పితృభిర్ భ్రాతృభిశ్చైతాః పతిభి ర్దేవరై స్తథా
పూజ్యా భూషయితవ్యాశ్చ బహుకల్యాణ మీప్సుభిః
యత్ర నార్యస్తు పూజ్యంతే రమంతే తత్ర దేవతాః
యత్రైతాస్తు నపూజ్యంతే సర్వాస్తత్రా ఫలాఃక్రియాః
శోచంతి జామయో యత్ర వినశ్యత్యాశు తత్కులం
నశోచంతి యత్రైతా వర్ధతే తద్ధి సర్వదా
జామయోయానిగేహాని శపంత్యప్రతిపూజితాః
తానికృత్యాహతానీవా వినశ్యంతిసమంతతః. మనుస్మృతి.

శుభముగోరు తండ్రులును సోదరులును భర్తలును మఱఁదులును స్త్రీలను గౌరవించి పూజింపవలెను.

ఎక్కడ స్త్రీలు గౌరవింపఁబడుదురో, అక్కడ దేవతలు సంతోషింతురు. ఎక్కడ గౌరవింపఁబడరో, అక్కడ సర్వకర్మములు నిష్ఫలము లగును.

స్త్రీలు ఎచ్చట దుఃఖింతురో, ఆసంసారము నశించును. ఎచ్చట సంతోషింతురో ఆవంశము సదా వృద్ధిజెందును.

స్త్రీలకు గౌరవము జూపమిచే వారు శపించినయెడల, వాసంసారములు మంత్రహతము లయినట్లు నిర్మూలము లగును.

మనము మనస్త్రీల నిట్లు గౌరవించుచుంటిమా? మనము ప్రతిదినము పగటియందు మనభార్యలతో నెన్నిగడియలు గడపుదుము? మనకుక్కకును గుఱ్ఱమునకును గడపు కాలము నైనను ఆమెయెడ మనము వినియోగింతుమా? కందుకక్రీడలయందును కేళీ విలాసములయందును మనము వినోదించు వేళలో సగభాగమైన నామెతోఁ గౌల్లింతుమా? మన మవలీలగఁ బ్రొద్దులు బుచ్చవలయు నన్న నెన్నియొ వేడుకలఁ గల్పించుకొందుము. ఆమె కేమైన ముచ్చటలఁ గొలుపుదుమా? మనయాత్మల నభివృద్ధిపరచుకొనవలయు నన్న ననేకసద్గ్రంథములఁ బఠింతుము. ఆమె యేమి చదువఁగలదు? విలాతిసీమంతిని యగు ఆనిబిసంతి మనమతగ్రంథములనెల్లఁ దరిచ్చి తరిచ్చి యందలి యామృతసారమును

తనివోవ రెండుచేతులతో జుఱ్ఱవచ్చును గాని మనస్త్రీలు తద్రసము నించుక చవిచూచుట కేని యనర్హ లఁట ! సోదరులారా ! మీధర్మపత్నులయెడ మీరు నెఱపవలసిన ధర్మముల నెఱపుచునెయుంటిమని మురియుచున్నారేమో ? అట్లైనంతమాత్రము మీ రాచరించుట లేదు. ఎంతకాలము వారు నీతిమత్సాంఘికవిషయములయందు మనతో సమమగు నభివృద్ధిగాంచుటకుఁ దగిన యవకాశములను గల్పింపక, వారిని గృహకల్లోలములయందు ముంచియుంచుదుమో, యంతకాలమును వారియెడ మనవిధాయకకృత్యముల నెఱవేర్చుచుండుట లేదనియె చెప్పవలయును.

ఇంతతో నూరకుంటిమా ? మనము చేసిన పాపములె పండి ఫలించినవో యనునట్లుగ, మనకథానాయిక యిప్పుడు గర్భముఁ దాల్చినది. శారీరశాస్త్రమును సరకుచేయక సంగమనియమములఁ బాటింపక తుచ్ఛసుఖములకు లోనై చట్టముప్రకారము శిక్షార్హమగు నేరములుగఁ బరిగణింపఁదగిన నీచకృత్యముల నాచరించుటకు సిగ్గు వహింపకున్నారము. కాని శిక్షాస్మృతి చెప్పిన శారీరసాంఘికనిబంధనల యతిక్రమణము నేరముగ నెన్నఁబడకుండినను, దానిశిక్షల నది స్వయముగనె విధించుచున్నది. అట్లామె గర్భవతియై మనపాపములకు ప్రతిఫలముగ దుర్భరప్రసవవేదనల గాసిలుచుండ, మన మిప్పుడైనను జాలినొంది యాబాధ నివారించుటకై తగినవైద్యుల నియమింపక వారిని మంత్రిసాను లను తంత్రపుబోనుల పాలుసేయుదుము. నిరక్షరకుక్షులగు నీమంత్రసానులు శిశువులపాలిటి మారణమంత్రములై శరీరతత్త్వమును గుర్తెఱుంగక తమ మిడిమిడిజ్ఞానమును బ్రయోగించి మేలుసేయుటకు బదులుగ పలుమాఱు ప్రమాదములకు లోనై తీరని వ్యాధుల నాపాదించుచున్నారు. ఇన్నిగండములు గడచి పిండము బయటపడినపిదప నాశిశువు ఆఁడుదియె యైనచో నిఁక తల్లిపాట్లు చెప్పవలసినదె లేదు. తమభార్యలు పారెపారెడు తమజాతిశిశువులనె గనుచుండు రను నపరాధము నారోపించి వారిని త్రోసిరాజని పునఃపరిణయము లాడు పురుషపుంగవులు కూడ అందందు గలరఁట. ఇట్లు హింసకు నన్యాయమును అన్యాయమునకు మానహానియుఁ దోడుపరచి స్త్రీజాతియెడ ఘోర దుష్టాపచారముల నొనరించుచు వారి నధోగతిపాలు చేయుచున్నారము.

మనయర్ధాంగు లగు నంగనల నిట్టు లధోగతి పాలుపరచి మనము ఉత్తమగతిఁ గాంచఁగలుదుమా ? చేదతోఁ గలసి త్రాడును నూతఁ బడును గదా ! వారి నజ్ఞానవతులుగఁ జేసి మనము జ్ఞానవంతులము గా నేర్తుమా ? ఒకగదిలో నొకభాగము నంధకారముగఁ జేసి మఱొకభాగము ప్రకాశవంతముగఁ జేయ నెవరికి శక్యము ? శరీరమున నొకయవయవమునకు బాధ గలిగిన తక్కినయవయవములు గూడ బాధ నొందునట్లు సు

ఒకబండిచక్రము వక్రమైన రెండవచక్రము కూడ వక్రతనొందునట్లును, ఒక కావడికుండ భిన్నమైన రెండవకుండకూడ భిన్నముకెందునట్లును స్త్రీలు దుర్గతి నొందిన పురుషులును దుర్గతినొందక తప్పదు. వారు మన యర్ధాంగలక్ష్ము లనియు సహధర్మచారిణు లనియుఁ దలఁచి మనతో సమముగ విద్యావివేకస్వాతంత్ర్యముల నొసంగి . గౌరవించితి మేని, వా రప్పుడు,

"గీ అఖిలదుఃఖరోగార్తున ♦ కౌషధంబు
సురుచిరంబుగ భార్యయే ♦ చూవె యెందు !
నొను భార్యాసమేతుఁడై ♦ యున్నవాని
కెట్టియాపదలయ్యును ♦ నెఱుకపడవు."

అను భారతవచనమును సార్ధకపరచి మనసంసారము స్వర్గతుల్యముగ నొనరింతురు. అట్లుగాక వారి నజ్ఞానాంధకారమునఁ బడవైచి దుఃఖముల పాలుసేయుదుమ యేని,

"మ నరకద్వారము, సాహసాకరము, పుణ్యాస్వర్గవిఘ్నంబు, దు
స్తరమాయాశతపేటి, దంభనిధి, దోషస్థాన, మపత్యమో
త్కరసుక్షేత్రము, కాలకూట, మమృతాకారంబు, స్త్రీయంత్రమున్
ధర నెవ్వాఁడు సృజించెఁ బూరుషగళోద్బంధకృయాపాశమున్."

అను భర్తృహరిసుభాషితము నన్వర్థము చేసి మనసంసారము నరకతుల్యముగఁ గావింతురు. కావున,

సంతుష్టో భార్యయా భర్తా, భర్తా భార్యా తథైవచ
యస్మిన్నేవ కులే నిత్యం, కళ్యాణం తత్రవై ధ్రువమ్.

ఏగృహమునందు భార్యవలన భర్తయు భర్తవలన భార్యయు సుఖపడుదురో, ఆగృహమునందు నిత్యకల్యాణము అగును.

అను మనుస్మృతివాక్యము ననుసరించి మనగృహముల సౌఖ్యవంతముగను మంగళప్రదముగను నొనరించుకొని నిత్యానందమున నోలలాడుదము.

స్త్రీలయెడ మనము గావించు

పంచమహాపాతకములు

5. వైధవ్యము.

ఇప్పుడు మన స్త్రీహత్యామహాప్రబంధమునందలి మహాపాతకములలో నత్యంతసంతాపకర మగు పంచమపాతకమునకు వచ్చితిమి. శైశవమున స్వేచ్ఛగ నాడుకొననీయక చెఱసాలయందు బంధించి నగలను సంకెలలఁ దగిల్చి, బాల్యమున విద్యయొసంగక చీఁకటికొట్టునఁ బడవైచి, వివాహ మను జన్మఖైదు వేసి పుస్తెయను బిళ్ళను మెడకుఁ గట్టి, సంసారమను ప్రవాసవాసమును గల్పించి యంతతోఁ దనివి నొందక యిప్పుడు మనకథానాయికకు వైధవ్య మను ఘోరకాంతారవాసమును విధించుచున్నారము.

ఇంతతో మనశిక్ష లాగినవా? ఓపురుషరాక్షసులారా! వీనియన్నిఁటి కంటెను క్రూరతర మైన శిక్షను మీరు స్త్రీలకు విధించియుండలేదా? అమానుషమును నతిదారుణమును నత్యంతఘోరమును నైన యాక్రూరకృత్యమును దారతనము వారు బలవంతముగ నిర్బంధించి యొనరఁచి చేసిరి కాని లేకున్న స్త్రీల నందఱ నీసరికి భీకరాగ్నికీలలఁ గాల్పించి పుణ్యముఁ గట్టుకొనియుండరా? ఇప్పు డైన వారిని మీరు జీవములతో విడిచిపుచ్చినను నిరంతరసంతాపదావాగ్నిజ్వాలలు వారిని వ్రేల్చుచుండలేదా?

ఇప్పుడు మనకథానాయిక మన మీవఱకు, బఱచిన సౌఖ్యపరంపరలకు మంగళము మొత్తికొంబోలు, ప్రపంచసుఖములఁ బరిత్యజించి విరాగినియై తల గొరిగించుకొని మొగముపై ముసుఁగు వైచికొని భూషణముల నీడ్చివైచి నారచీరల ధరించుచు నొంటిపూట బోనము గుడుచుచు నేలపైఁ బవ్వళించుచు వ్రతోపవాసములఁ బ్రొద్దులు పుచ్చుచున్నది.

ఓపురుషనామధారులారా! ఇప్పుడైనను మీ రామెపై జాలి నొందుచుంటిరా? ఇంక నైన నామెస్థితి మీకు దయనీయముగఁ దోఁచుటలేదా? ఏ మని యెఱుఁగరు? "అనిత్యములు క్షణభంగురములు నగు ప్రాపంచికబంధములఁ దగులుపడి తుచ్ఛములైన విషయసుఖములఁ దేలియాడుచుఁ దుదకధోగతి పాలగుట కంటె నిర్మలవైరాగ్యము నవలంబించి నిత్యమును నిష్కళంకమును నగు మోక్షసామ్రాజ్యమును బడయుటయె మానవజీవితమునకుఁ బరమార్థము కావున, మోక్ష

సాధనమగు వైరాగ్యమును రామునకుఁ బ్రసాదించితి'' మని వచించుచుంటిరా! అవును. మీరు వచించినది యథార్థమే. నిక్కముగ నాశ్రమము లన్నిఁటిలో సన్యాసాశ్రమ ముత్తమమైనదే. కాని, ప్రపంచ మన నేమియో యెఱుఁగక తిన్నఁగఁ గన్నులైనఁ దెఱవక వివాహ మన నేమియో భర్త యన నేమియో యెఱుఁగని కాలమున మీచే బలవంతముగ నేముక్కుపచ్చ లారని పసిబాలునకో, లేక కాటికిఁ గాళ్ళు చాఁచుకొనియున్న యే మూఁడుకాళ్ళ ముదుసలికో కట్టఁబడి, విధివశంబున భర్త గతింప, నిర్బంధవైధవ్యమహార్ణవమునఁ దలమున్కలు వేయుచున్న పసిబాలకు వైరాగ్య మన నేమి తెలియును? పరమాత్మతత్త్వము నెట్లు గుర్తింపఁగలుగును? సంసారసుఖసాగరమునఁ గుత్తుకబంటిగఁ దోప్పదోఁగి, సమస్తైశ్వర్యములఁ దేలియాఁడి, మనుమల మునిమనుమల నెత్తి, గడ్డములు మీసములు శిరోజములు నెఱసి యేకులబుట్టవలెనుగ నొప్పార, శరీరము కృశించి వాడి వత్తయి యూసరవెల్లిచందమున బీఱనరాలు దేలి "ఊరు పొమ్మన కాడు రమ్మనుచుండ" దుఁదకు చావఁగోరిక లేనిసమయమున నైనఁ, దమభార్యలు గతింపఁ, బునఃపరిణయములు పునఃపునఃపరిణయముల నాచ నించుకొనియు వెనుదీయక తగుదు మని సిద్ధపడెడు పురుషపుంగవులు సన్యాసాశ్రమమును స్వీకరించి తమజన్మములఁ బావనముఁ జేసికొన నొల్లరు, కాని ప్రపంచ సౌఖ్యముల నించుకొనియుఁ జవిచూచి యెఱుఁగక యొకచెక్కు గిల్లిన పాలును నొక చెక్కు గిల్లిన నీరును గారెడి బాలవితంతువులు సన్యాసాశ్రమస్వీకారమునఁ దమ మనుగడల సార్థకపఱుపవలయునఁట! ఆహా! ఏమి, మీధర్మసూక్ష్మములు! ఏమి మీపరమవేదాంతరహస్యములు!! సన్యాసిను లనఁ గన్నులు తెఱవనియాఁడేండ్ల పసిబాలలును, గృహస్థు లనఁ గన్నులు మూఁతలువడిన యఱువదేండ్ల ముసలిపెండ్లికొమరులునా? పాప మింతవఱకు మనపూర్వు లీయనాథలకు సగము కడుపు కాల్చి నను నొక్కపూఁట యైన నిన్ని మెతుకులు కుడువబెట్టి, యేముతుకగుడ్డ నొకట్టనిచ్చి, యే కఱకునేల నైనఁ బండుకొననిచ్చి, యింట నొకమూలఁ దలఁ దాఁచుకొన నిచ్చుచున్నారు.

"సీ. ఓర్పుమై నుప్పిండి యుపవాస ముండనీ, మగవాలి సరిపోల్పఁ దగదు విధవ
సద్భక్తి దేవతార్చనము సల్పంగనీ, మగవాలి సరిపోల్పఁ దగదు విధవ
తిరిగి నానాపుణ్యతీర్థంబు లాడనీ, మగవాలి సరిపోల్పఁ దగదు విధవ

గీ. నిద్ర మేల్కాంచి శౌచాది నియమపరత। నహిమభానుని వీక్షింప కటకటమ్మ
తగదు వీక్షింప నగునకు దల్లి వదినె। నత్తగారిని దప్పించి యన్యవిధవ

ఉ. జీవముతోడ బాసి యశుచిత్వముఁ బొందిన మేను కుంభతో
యాపబ్రాభిషేకము సహస్రఘటంబుల నాచరించినన్
బావన మౌనె? యట్ల పతిఁ బాసి వితంతుత నొందినట్టి రా
జీవదళాయతాక్షి యశుచిత్వము వాయదు వేతెఱంగులన్

గీ. ప్రియము గలిగిన నంగీకరింపవలదు। ముండమోపన రేపాడి మోము జూచి
పెసిమాలిన పరమనిర్భాగ్యురాలు। విధవ, దానియాశీస్సును విషసమంబు'

అని శాస్త్రఖండమున వర్ణింపఁబడియున్నది. ఈశిక్షలే దుర్భరముగఁ దలఁచుచుండ, నిఁక మీరు వారికి సన్యాస మిప్పించి యిదివఱకు బెట్టుచున్న పట్టెడుమెతుకులు నెగబెట్టి దేశములవెంట బిక్షల నారగింపుఁడనియు, పంచనుండి పాఱఁదోలి యేచెట్టునీడనో యాశ్రయింపుఁడనియు శాసింపనున్నారు. ఓ యపూర్వనాగరికాగ్రగణ్యులారా! ఇంతట నైన మీకు తృప్తి కలుగునా? లేక యింకేమైన నూతనశిక్షలఁ గల్పింతురా?

అయినను మిమ్మనవలసిన పని యేమున్నది? మిమ్మాశ్రయించిన దురాచారపిశాచము ననవలయు సమస్తశాస్త్రముల నభ్యసించి గొప్పగొప్పపరీక్షలం దేఱి యున్నతపదవు లంది ప్రాపంచికజ్ఞానసంపదచేఁ దులతూఁగుచుంటి మని గర్వించు మహామహులను సయితము నావహించి వెఱ్ఱిశివము లాడించుచున్న ప్రజ్ఞావంతురాలగు నోదురాచారపిశాచమా! ఎన్నివేల వితంతువుల నీపొట్టఁబెట్టుకొన్నను, ఎన్ని లక్షల గర్భస్రావములచేఁ దప్పితీర్చుకొన్నను, మఱి యెన్నికోట్ల నెత్తురుకందలగు శిశువులను దిగమ్రింగినను, నీయాఁకలి చల్లారినదికాదుగదా! ఛీ! ఛీ! చండాలీ!. నీవే రూపమూని నాయెదుర నిలువఁబడినచో దారతనమువారి శిక్షాస్మృతికి లోఁబడినను నొక్కవ్రేటున నిన్ను దెగనరికి మాతృదేశమును గాపాడుకొనియుందును.

ఓసోదరులారా! మీ రించుకసేపు మిమ్మాశ్రయించిన పూర్వాచారము నావల నుంచి యీశ్వరప్రతిపాదిత మగు మీమనస్సాక్షితో చిరకాలసముపార్జిత మైన జ్ఞానజ్యోతిసహాయమున నిశ్చలమనస్కులరై యోజించి, మీసంఘము నందలి వితంతువులయెడ మీరు న్యాయముగ వర్తించుచుంటిరేమొ వచింపుఁడు. వారికి మీరు వివాహములు చేయకున్న మానెఁ గాని, వారు సంఘమునకు భారముగా నుండునట్లైనఁ జేయుఁడు.

స్త్రీజన్మమునకు వివాహ మొక్కటియే ముఖ్యాదర్శము కాదు. స్త్రీలు వివాహములు చేసికొనకున్నను, నీతికి నియమమునకు గట్టుపడి యుండఁగలరు. వారియెడఁ గల దురభిమానముచేఁ బురుషులు, "స్త్రీణాం............కామం చాష్టగుణం భవేత్"........"కామ మెప్పుడును రమణునికంటె నెన్మిదిగుణంబులు కాఁదలతాంగి కాంక్షయును" అను శాస్త్రప్రమాణములఁ జూపినఁ జూపుదురు గాక! కాని పురుషులవలె స్త్రీలంతగ విషయసుఖములఁ దగులువడియుండ మనుటమాత్రము నిక్కువము. కామాంధకారమునఁ గన్నులు గానక యిచ్చవచ్చినప్పుడెల్లఁ దమ తుచ్ఛకోరికలఁ దీర్చుకొన సమయనియమముల నైనఁ బాటింపక భార్యల బలవంతపరచువారీ పురుషపశువులే. స్త్రీలు రజస్వలలై యుండరాని సమయమున నున్నను, నిండుగర్భవతులై పరిఁ జేరరాని సమయమున నున్నను, సిగ్గులఁ దెగఁగోసి వారి సంవిత్రపరుప నుంకించెడివారీ పురుషకరాసులే. ఈవిషయముల స్త్రీలను వారిదారిని వారిని బోనిచ్చినయెడ, వారు పవిత్రమైన ప్రకృతిధర్మములఁ బాటించి తమసహజధన మగు మానముచేఁ గట్టుపడియుందురు. కావున స్త్రీలు వివాహమాడుటకును బిడ్డలఁ గనుటకును విధన లనుటనునే నిర్దేశింపఁబడి రని యెంచకుఁడు. వారు పురుషుల నుద్ధరింప నవతరించిన కుల దేవతలని భావింపుఁడు. వారి నజ్ఞానాంధకారమునఁ బడియుంచక జ్ఞాననేత్రమును వికసింపఁజేసి వారివలన సంఘమునకును సంసారమునకును వారికిని ప్రయోజనములు గలుగునట్లు చేయుఁడు. అప్పుడు వారు మనకు సహాయకారులై సహధర్మచారిణులై యర్ధాంగులై తోడునీడలై చేదోడువాదోడులై కొంగుబంగారములై విలసిల్లఁగలరు. అప్పుడు మనము సంసారమహాసాగరమునుండి విముక్తులమై యీశ్వరకృపకుఁ బాత్రుల మగుదుము. సర్వేశ్వరుఁడు తనకృపామృతముచే మానసాంతకములఁ గడిగివైచి మనమార్గంబుగ స్త్రీపురుషులకు సంకటము గలుగక వర్తించునట్లు మనల ననుగ్రహించుఁగాక!

మానవసేవ.

మత సంఘ పరిశ్రమ భాషావిషయములఁ జర్చించు

సచిత్ర మాసపత్రిక.

రాజమహేంద్రవరము.

పత్రికాసంపాదకులు—నాళము కృష్ణారావు, సత్యవోలు అప్పారావు.

మ. గరిమన్ స్వర్ణ మనేకభూషణములై గన్పట్టు చందంబునన్
పరమాత్ముం డఖిలప్రపంచములయందై భాసిల్లుగానన్ జరా
చరరూపోజ్జ్వలసర్వభూతములకున్ సంప్రీతి గావించుచున్
నిరతిన్ మానవసేవ సర్వజనముల్ నిత్యంబు సేయందగున్

భూమండలమున మన భారతఖండము తక్క తక్కిన దేశములెల్ల నాగరికాగ్రగణ్యములై సమస్త సౌఖ్యములతోఁ దులతూగుచు భూలోకస్వర్గములో యన భాసిల్లుచున్నవి. నిన్న మొన్నటివఱకును గన్నులు దెఱవని విదేశీయులు తమ గాఢనిద్రనుండి మేల్కాంచి యొక్కట నెట్టన మహోన్నతదశ నందుచున్నారు.

అనేకశతాబ్దములకు బూర్వమే లోకపూజ్యులగు మహర్షులచేతను, జగద్విఖ్యాతయశులగు చక్రవర్తులచేతను, దేశభక్తులగు ప్రజలచేతను ప్రకాశించుచు సకలలోకగురుపీఠము నధిష్ఠించిన మన భరతవర్షము నేఁడు కళావిహీనమై యధఃపతిత మగుచున్నది.

అశేష క్షేముషీధురంధరు లగు దేశబంధు లహోరాత్రములు శ్రమపడి సముపార్జించిన జ్యోతిశ్శాస్త్రము గగనకుసుమ మైనది. వైద్య శాస్త్రములు మందునకైన గానరాకున్నవి. శిల్పములు స్వల్పము లైనవి. చేతిపనులు చేజారిపోయినవి.

అజ్ఞానవ్యాధిగ్రస్తమై ప్రాణమాత్రావశిష్టమై యున్న మనదేశదేహమును సమయసముచితోపాయసిద్ధౌషధసేవనంబున నారోగ్యయుక్తముగ జేయక కతిపయకాల ముపేక్షించితిమేని యపాయము సంభవించును. కావున మనయార్యసన్తతమును సముద్ధరింపవలయును. మనయాచారముల సంస్కరించుకొనవలయును. సారస్వతము నుజ్జీవింపజేయవలయును. ప్రకృతిశాస్త్రముల బలపరచుకొనవలయును

ఇవ్విధమున మానవసేవ సేయవలయునని యీ 'మానవసేవను' నెలకొల్పినారము. మానవసేవయె దేశసేవయు, దేశసేవయె యీశ్వరసేవయు, గావున దీనిం జేపట్టి మీపట్టివలెఁ బోషించుభారము మీపయిం బెట్టినారము.

64 పుటలను గలిగి, చిత్రపటశోభితమై విలసిల్లు నీపత్రిక సర్వజనసులభముగ నుండునట్లు సంవత్సరమునకు రు. 3 లు మాత్రమె చందా నేర్పరచినారము. అభిమానులకు రు. 5 లు; పోషకులకు రు. 10 లు; రాజపోషకుల యాదరము వారి యనుగ్రహాధీనము.

మానవసేవా కార్యస్థానమున వెలకు దొరకు గ్రంథములు.

1. కబీరు.—(ఇందు చరిత్రాంశము వచనముగను, ఉపదేశములు పద్యములుగ నుండును.) అత్తిలి సూర్యనారాయణగారిచే రచియింపబడినది. 0-2-0

2. బంగాళాదుంప.—నిడదవ్రోలు వేంకటరావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-2-8

3. అగ్గిపెట్టెలయంత్రశాల.—కందుల శ్రీమన్నారాయణగారిచే రచియింపబడినది. 0-4-0

4. లోకపావనశతకము —(ఇందలి పద్యములు భక్తిరసము నొలికించును) ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారిచే రచింపబడినది. 0-2-0

5. కోటిలింగశతకము.—(రామలింగేశశతకమునను సరించి వ్రాయబడినది. ఇందలిపద్యములు నీతిని దేశభక్తిని పురికొల్పును.) సత్యవోలు అప్పారావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-3-0

6. స్త్రీలయెడ మనము గావించు పంచమహాపాతకములు. నాళము కృష్ణారావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-1-0

7. వీరమతి.—(వీరరసప్రధానమైన యేడంకముల నాటకము. ఇందు దేశాభిమానము, స్వార్థత్యాగము, స్త్రీసాహసము ప్రదర్శింపబడును) మంగిపూడి వేంకటశర్మ, ముట్నూరి వేంకటసుబ్బారాయడుగార్లచే రచియింపబడినది. 0-10-0

8. భారతీయసందేశము.—(స్వదేశాభిమానమును, విదేశయాత్రవలని ప్రయోజనములను వెల్లడించు నొక భాణము.) కవుకొండల వేంకటరావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-1-6

9. భక్తితరంగిణి.—(ఇందు భగవద్భక్తి, దేశభక్తి, మానవసేవ మున్నగువాని గూర్చినపద్యములు గలవు.) 0-2-0